ואימא שנה מי מנינן ליומי והא א)רבנן דקיסרי אמרי [א]מנין שאין מונין ימים לשנים שנאמר 1לחדשי השנה חדשים מחשבין לשנים ולא ימים לשנים: **מתני'** [ב]אמר הריני נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה אפילו מכאן ועד סוף העולם נזיר שלשים יום: **גמ'** אמאי והא מכאן ועד סוף העולם קאמר הכי קאמר אריכא לי הדא מילתא כמכאן ועד סוף העולם תנן ב)[ג]הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן ועד מקום פלוני פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנין הימים ואימא הכא נמי אריכא לי הא מילתא כמכאן ועד מקום פלוני אמר רבא [ד]שהחזיק בדרך וליהוי כל פרסה ופרסה אמר רב פפא באתרא דלא מני פרסי וליהוי כל אוונא ואוונא מי לא תנן ג)הריני נזיר כעפר הארץ וכשער ראשי וכחול הים הרי זה נזיר עולם ומגלח אחד לשלשים יום כל מילתא דאית ביה קיצותא לא קתני והתניא ד)[ה]הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם הרי זה נזיר עולם אפילו מאה שנה אפילו אלף שנים אין זה נזיר עולם (א) אלא נזיר לעולם רבה אמר שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו גבי יומי נמי הא כתיב 2ויהי ערב ויהי בקר יום אחד התם לאו דמפסקי מהדדי הוא מאי קאמר יממא וליליא חד יומא הוא ולעולם לא מפסקי מהדדי רבא אמר למה לך אקשויי כולי האי שאני התם דהא קתני הריני נזיר אחת: **מתני'** [ו]הריני נזיר ויום אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר אחת ומחצה ה"ז נזיר שתים: **גמ'** למה לי למיתנא כל הני צריכי דאי תנא הריני נזיר ויום אחד הכא הוא דאמרי' אין נזירות ליום א' אמטו להכי קמני תרתין אבל הריני נזיר ושעה אחת לימני ל' ואחד יום קמ"ל ואי

ואימא שנה. שצריכה למלאות לפעמים א)יהיה שנ"ג ופעמים שנ"ד ופעמים שנ"ה: **מי מנינן.** שנה לימים ג)הכא כתיב עד מלאת (ב) ימי חדש הוא דמנינן לימים ומשום הכי אמרינן דבשלשים של חדש איירי קרא אבל לא לשנה שאין מונין לה לימים אלא לחדשים: **מתני' אמר הריני נזיר אחת קטנה.** לא תהא פחותה משלשי' יום (ג) ואפילו אמר הריני נזיר יום אחד הרי זה נזיר ל' יום לפי שאין נזירות פחותה משלשים. או שאמר הריני נזיר אחת גדולה אפילו אמר שתהא גדולה מכאן ועד סוף העולם הרי זה אינו נזיר אלא שלשים יום כדאמר בגמ' דאי אמר הכי משמע דאמר אריכא עליה הדא נזירות דשלשים ג)כמכאן עד סוף העולם: **גמ'** ד)**אם יש מהלך עד אותו מקום פחות משלשים יום הרי זה נזיר שלשים יום.** דלעולם אין נזירות פחות משלשים. ואם יש משם עד מקום פלוני יותר ממהלך ל' יום כגון ארבעים יום או נ' יום הרי זה נזיר כמנין הימים דהוי כמאן דאמר הריני נזיר עד מ' יום או עד נ': **ואמאי אימא הכא נמי.** כי אמר מיכן ועד מקום פלוני ה) דמשמע כמאן דאמר אריכא לי הדא מילתא דנזירות דשלשים יום כמהלך נ' דמכאן ועד מקום פלוני: **אמר** ו)**רבא.** התם ליכא למימר הכי דכשהחזיק בדרך כבר עסקינן דהואיל והחזיק בדרך וקאמר מכאן ועד מקום פלוני מוכחא מילתא דאדעתא דליהוי נזיר כל זמן שיהא בדרך קאמר ועוד כיון דהחזיק בדרך ליכא למימר דאריכא ליה מילתא ז)כמכאן ועד מקום פלוני דהא חזינן ח)דלא אריכא ליה דרך דהחזיק בדרך כבר: וקפריך אמתני' גופא דמכאן ועד מקום פלוני **ולהוי כל פרסה ופרסה.** חד נזירות דדלמא האי דקאמר מכאן ועד מקום פלוני כל מנין פרסאות ט)מכאן ועד מקום פלוני קבל עליו נזירות של (ד) י) שלשים ויהא מגלח בסוף כל שלשים יא) ויביא שלשה בהמות ואי הוה עד התם מאה פרסאות ליהוי נזיר מאה נזירות: **וליהוי כל אוונא ואוונא.** דאיכא ממקום פלוני עד כאן כאילו קבל עליה חדא נזירות לכל אוונא דאי הוו עשרים אוונות ליחייב בכל עשרים של שלשים שלשים דמילתא דעבידא היא דמנו אינשי אווני כמה אוונות יש מכאן ועד מקום פלוני דבכל מקום מנו אווני מחוז של כרך שכולן תלויין לכרך ולשם השר תדיר ולשם פורעין המס. ואוונא לועזין בני אדם קונטריד"א וכמו תאנת שילה (יהושע טז) וכמו תאנתה מי ישיבנה (ירמיה ב): יב)**מי לא תנן.** בכי האי גוונא: **הריני נזיר כעפר הארץ וכשיער ראשי הרי** יג)(ה) **נזיר לעולם.** ומגלח אחת לשלשים יום דמשמע דאמר הרי עלי נזירות כמנין שיער ראשי יד): **כל מילתא דאית ביה קיצותא.** כגון מכאן עד מקום פלוני לא קתני דליהוי כמאן דמקבל עליה נזירות שיהא מגלח בסוף כל שלשים ושלשים אלא כמאן דמקבל עליה חדא נזירות אריכתא טו) עד מקום פלוני: **והתניא.** דמסייע הריני נזיר כל ימי חיי וכו' (ו) טז)[ואם] אמר הריני נזיר עד מאה שנה או עד אלף שנים אין זה נזיר עולם שיהא מגלח בסוף יז) השלשים: **אלא נזיר לעולם.** דכחדא נזירות אריכתא דמי ואינו מותר בתגלחת כל ימיו. אבל היכא דלית ביה קיצותא כגון כשיער ראשי וכחול הים דאין לדבר קיצבה איכא למימר דלהכי אמר הכי דנזירות הרבה קבל עליו כמנין שיער ראשו יח)והוא מגלח אחת לשלשים יום: יט)**רבה אמר שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו.** איכא למימר דלמנין שערות קיבל עליו נזירות הרבה ולכך מגלח אחת לשלשים אבל כ)אוונא ופרסי ליכא למימר הכי דהא ליתנהו מובדלות זו מזו דסדנא דארעא חד הוא איכא למימר חד נזירות אריכתא קיבל עליו כשיעור הימים שמיכן עד מקום פלוני: **גבי יומי נמי.** כי אמר כמכאן עד מקום פלוני אימא נמי כמנין הימים קיבל עליו נזירות של כא) שלשים דהא יומי מיפסקי מהדדי כדכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: **התם.** דכתיב קרא יום אחד לאו משום כב)דאיפסקו מהדדי אלא האי דקאמר שהוא יום אחד כג)דקיימא לן דליליא ויממא חד הוא שהלילה הולכת אחר היום ולעולם לא מיפסקי מהדדי ומשום הכי ליכא למימר כדאמרינן אלא חדא נזירות אריכתא כמיכן ועד מקום פלוני קיבל עליו: **רבא אמר למה לך לאקשויי כולי האי שאני התם.** טעמא מאי אמר כמ"ד אריכא לי מילתא (ז) כד)מיכן ועד סוף העולם ואינו נזיר אלא שלשים דהא קאמר אחת דמשמע חדא נזירות היא בלבד הוא דקאמר והואיל דקאמר חדא לא אפשר דלא כה)אמרינן דהכי משמע האי דקאמר מיכן ועד סוף העולם (ח) כו) אבל היכא דקאמר מיכן ועד מקום פלוני ולא אמר אחת לא אפשר דאמינא לך דקביל עילויה בניר כז)דמהלך הימים דאיכא מאותו מקום עד אותו מקום פלוני: **מתני' אמר הריני נזיר ויום אחד.** (ט) נזיר שתי נזירות דכיון דאמר הריני נזיר חיילא עליה נזירות ראשונה וכי הדר ואמר כח)יום אחד או שעה אחת או אחת ומחצה שבנזירות חיילא עליה נזירות שניה וחייב שתים כט) דקאמר ועוד מחצה דכי אמר הריני נזיר אחת חל עליו נזירות אחת וכי חזר ואמר ומחצה חל עליו נזירות שניה אבל אם אמר הריני נזיר שלשים ואחד או שלשים ושתים ס) כיון שפירש אינו נזיר שתים אלא כמנין הימים שקבל עליו: **גמ' למה לי למיתנא כל הני.** דמחייב בה בנזירות שתים ליתני חדא ומינה ידענא לאחריני: **צריכי.** דאי הוה תני הריני נזיר ויום אחד הוה אמינא הכא הוא דאמרינן דמחייב בשתי נזירות דכי אמר הריני נזיר חיילא עליה נזירות ל) והאי דהדר ואמר ויום אחד אדעתא דנזירות אחריתי קאמר ליה לפי שאין נזירות ליום אחד דהוי כמאן דאמר הריני נזיר יום אחד דחיילא לא) עליה נמי נזירות שלשים: **אבל כי אמר הריני נזיר ושעה אחת.** אימא דתיהוי כמ"ד שלשים ואחד קמ"ל: ואי

ואימא שנה. דיש שנים מלאים ומרובים בימים כשהחדשים מלאים ויש פחותין כשהם חסרים: **שנים** מי מונין לימים. בתמיה א] ו)(ושיטה הוא וכו'): חדשים אתה מחשב לשנים. וכשהן מעברין מוסיפין חדש ולא ימים כ' או ט"ו והכא כתיב עד מלאת הימים הלכך ודאי בחדש איירי: **הריני** נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה. כלומר לא שנא כי אמר גדולה ולא שנא כי אמר קטנה ואפילו אמר מכאן ועד סוף העולם לא הוי נזיר אלא שלשים יום וגדולה דקאמר כלומר גדול עלי הנזירות דטריחא עלי או קטנה כלומר דלא טריחא עלי כלל: אפי' מכאן ועד סוף עולם.1 בגמרא מפרש דטריחא ואריכא לי מלתא כמכאן ועד סוף העולם: **ואמאי** והא מכאן ועד סוף העולם קאמר. פירוש וליהוי נזיר לעולם ומשני הכי קאמר הריני2 כלומר אריכא לי האי מילתא כו' לעולם3 חד נזירות קביל עליה לקולא דהכי משתמע טפי דאם הוא ר"ל מכאן ועד סוף העולם היה לו להזכיר מנין סוף העולם דיודע הוא שפיר דהעולם יש בו חמש מאות4 מהלך והיה לו לומר חמש מאות שנים ולפיכך אזלינן לקולא כ"נ: **מכאן** ועד מקום פלוני אומדים כמה ימים עד מקום פלוני פחות משלשים יום נזיר שלשים יום. פי' דלא גרע מקיבל נזירות יום אחד דהוי נזיר שלשים יום ואם לאו הוי נזיר כמנין הימים או מ' או נ' יום ואמאי ה"נ נימא אריכא לי מילתא כמכאן ועד מקום פלוני ולא יהיה אלא ל' יום ואפילו יהיה נ' יום עד מקום פלוני [ומשני] כשהחזיק בדרך וקבל עליו דמסתמא מפני אונסי הדרך קבל עליו נזירות להנצל מסכנת הדרך לסך מהלך הימים עד מקום פלוני: וליהוי

מסורת הש"ס

א) [עי' היטב מגילה ה.], ב) [לקמן ח.], ג) לקמן ח., ד) [תוספתא פ"א לקמן ח:], ה) בס"א: ושעה אחת, ו) שנה הוא י"ב חדש כצ"ל וי"ג ופשוטה הוא י"ב,

נוסחת הריב"ן

א) ימיה: ב) שנה לימים דכתיב קרא עד מלאת הימים לחדש הוא דמנינן לימים כו': ג) מכאן: ד) אומדים אם יש: ה) דלא בעי לקבל עליה כמנין הימים אלא עד ל' יום בלבד והאי דקאמר מכאן ועד מקום פלוני דמשמע כמ"ד כו': ו) רבה: ז) מכאן: ח) (דלא אריכא ליה דרך) ליתא בכ"י: ט) שמכאן: י) של שלשים שלשים: יא) שלשים ושלשים: יב) דמי לא תנן: יג) הרי זה נזיר: יד) אווני כפרים דהכי מסקינן ליה בבבא מציעא: כל מילתא כו': טו) מכאן ועד מקום פלוני דמי: טז) ואפילו אמר כו': יז) בסוף כל שלשים: יח) ויהא: יט) רבא אמר: כ) גבי אווני ופרסי: כא) של שלשים שלשים: כב) דמפסקו: כג) דקמ"ל דליליא: כד) כמכאן: כה) אמינא: כו) כמ"ד אריכא לי הא מלתא כמכאן ועד סוף העולם אבל כו': כז) למנין מהלך: כח) ויום א' או שעה אחת או ומחצה: כט) וחייב שתים דאפילו למאן דאמר הריני נזיר שעה אחת אין נזירות פחות משלשים יום אבל אמר הריני נזיר ל' יום ויום א' או ל' ושעה אחת אינו חייב אלא כמנין הימים שקבל עליו הס"ד והשאר ליתא בכ"י: ל) נזירות אחת: לא) נמי עליה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אין זה נזיר עולם (אלא נזיר לעולם) תא"מ וכ"ב זו היא גי' רש"י אבל מדברי הרמב"ם פ"ג דנזיר מבואר דל"ג ליה: **(ב)** רש"י ד"ה מי מנינן וכו' מלאת הימים חדש: **(ג)** ד"ה אמר וכו' דאפילו אמר וכו' פחותה מל' יום או: **(ד)** ד"ה וקפריך וכו' של שלשים שלשים ויהא: **(ה)** ד"ה הריני וכו' הרי זה נזיר: **(ו)** ד"ה והתניא וכו' חיי כו' הס"ד ואח"כ מה"ד אפי': **(ז)** ד"ה רבא אמר וכו' שאני התם כו' טעמא וכו' כמכאן ועד כו' חדא נזירות בלבד הוא כצ"ל ותיבת היא נמחק: **(ח)** בא"ד ועד סוף העולם כמכאן ועד סוף העולם אבל היכא: **(ט)** ד"ה אמר הריני נזיר ויום אחד נדר שתי נזירות וכו' או אחת ומחצה דקאמר ועוד מחצה שבנזירות חיילא עליה נזירות שניה וחייב שתים דכי אמר הריני:

הגהות התוספות

1. נ"ל העולם. 2. נ"ל הריני כמכאן. 3. נ"ל ולעולם. 4. נ"ל חמש מאות שנה.

פי' הרא"ש

ואימא שנה. שפעמים צריכין למלאות חסרון השנה בימים יש פעמים השנה היא שנ"ג ימים ופעמים שנ"ד ופעמים שנ"ה והוה מצי לשנויי תפשת מרובה לא תפשת שנה מי מנינן לימים אין משלימין השנה בימים כי החדש פעמים ממלאין אותו ופעמים מחסרין ומתוך זה יגיעו ימי השנה לשנ"ג או לשנ"ד או לשנ"ה אבל משלימים אותה בחדש שפעמים מעברין אותה ומוסיפין עליה חדש כדאמרי רבנן התם דקסברי דחדשים אתה מונה להשוות שנת הלבנה לשנת החמה וממתינים עד שיגיע מותר ימי החמה על ימי הלבנה לחדש אחד ומוסיפין חדש א'. ואי אתה מונה בכל שנה ימים להוסיפן על שנת הלבנה להשוותן לשנת חמה. א"נ חדשים אתה מונה לשנה שפעמים יש בשנה שתים עשרה חדשי' ופעמי' י"ג א) ואם אמר קונם פירות האלו עלי שנה מונה מחדש שעומד בו עד חדש זה לשנה האחרת בין שהיא פשוטה בין שהיא מעוברת ואינו מונה ימים לשנה להוסיף על יב"ח עד שס"ה ימים: ואמאי והא עד סוף העולם קאמר ומשמע שקיבל עליו נזירות עד סוף עולמו: אריכא לי כו'. נזירות אחת שקבלתי עלי כבד עלי ודומה לי כאילו הוא עד סוף העולם וכיון דמצינא לתרוצה דבוריה הכי הוה דסתם נזיר להקל: פחות מל' יום. אם יש עד אותו מקום פחות ממהלך ל' יום אין נזיר פחות ל' יום ואם יש יותר הרי הוא נזיר כמנין הימים: הכא נמי אריכא לי מלתא נזיר' שקבלתי עלי נראה לי ארוך וכבד כמכאן ועד מקום פלוני: שהחזיק בדרך ומסתמא כדי להשמר מסכנת הדרך קיבל עליו נזירות כמנין ימי הדרך:

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"א מהלכות קדוש החדש הל' ג:

לה ב מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה א סמג לאוין רמג:

לו ג ד מיי' שם הלכה ה:

לז ה מיי' שם הלכה יא:

לח ו מיי' שם הלכה ח:

תורה אור השלם

1. הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:
שמות יב ב

2. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד:
בראשית א ה

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בתוס' ד"ה שנים מי מונין לימים בתמיה (ושיטה הוא וכו') נ"ב ושיגיאה הוא כצ"ל ועי' א"מ:

לעזי רש"י

קונטריד"א. חבל ארץ.

מוסף רש"י

מנין שאין מונין ימים לשנים. כגון דאמר קונם יין שאני טועם לשנה, מונה י"ב חדש מיום ליום, ואם נדר באחד בניסן אסור עד אחד בניסן הבא, אע"פ שעדיין יש י"א יום שימות החמה יתירין על ימות הלבנה או פעמים שאנו עושין חדשים חסרין (מגילה ה.). **כשער ראשי.** דאמרינן נזירות כשער ראשו קבל עליו והרי זה נזיר עולם לפי ששערות ראשו מרובין משני חייו ויהא מגלח כל ימיו אחת לל' יום ויביא קרבן (לקמן ח.). **אפילו מאה שנה כו' אין זה נזיר עולם.** דחדא נזירות אריכתא הוא דהויא, משום דאית ליה קיצותא (לקמן ח:).

פי' הרא"ש (המשך)

ולימא כל פרסה ופרסה הוי נזיר אמכאן ועד מקום פלוני קפריך דנימא דקיבל עליו מנין נזירות דמנין פרסאות עד מקום פלוני ואמתני' דכשער ראשי קא סמיך ונטר לאיתויי עד קושיא דבסמוך: להוי כל ב) אוונא ואוונא חד נזיר דנהי דלא מנו פרסי מ"מ מנו שיעור מהלך הימים ונימא שקיבל עליו נזירות כמנין הימים הריני נזיר כשער ראשי ה"ז נזיר עולם שקבל עליו נזירות כמנין שער ראשו ומגלח כל ל' יום ומביא קרבנותיו: כל מלתא דאית ליה קיצותא לא קתני. דבר שיש לו קצבה כמו מכאן עד מקום פלוני לא אמרי' שיקבל עליו נזירות כמנין הימים שמכאן עד אותו מקום אבל שער ועפר וחול דבר שאין לו קצבה אין לומר שיקבל עליו נזירות א' כמנינן כי אין להם מנין הלכך ודאי חילוק נזיר יש כאן לכל א' נזירות א' וי"מ דאמתני' דמכאן ועד סוף העולם קא פריך דנימא דקיבל עליו נזירות במנין פרסאות או מהלך ימים כמכאן ועד סוף העולם ומפ' דאית ליה קיצותא דמהלך ת"ק שנה הוא העולם ולשון ראשון הגון. והתניא בניתותא הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם ה"ז נזיר עולם בין שאמר הריני נזיר כל ימי חיי בין שאמר הריני נזיר עולם הוא נזיר עולם ומיקל בתער ומביא קרבן משום דלית ליה קיצותא ק' שנה או אלף שנים אע"ג דלא יאריך כל כך ימים כיון דאית ליה קצותא הוא נזיר לעולם ואינו מגלח כל ימי חייו ולא אמרינן חדא נזיר' קיבל עליו: שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו. הלכך אמרינן דנזירות כמנין שערות קבל עליו אבל מכאן ועד מקום פלוני סדנא דארעא חד הוא ופריך יומי נמי מובדלים זה מזה והו"ל למימר דבמנין ימים קבל עליו שאני התם דקתני הריני נזיר אחת אפירכא [קמייתא] קאי דפריך והא עד סוף העולם קאמר ומשני דהא דקתני ברישא א' גדולה ואחת קטנה אחת קאי נמי אסיפא דקאמר הריני נזיר אחת מכאן ועד סוף העולם הלכך נזיר אחת קבל עליו אלא דאריכא ליה מלתא כמכאן ועד סוף העולם: הריני נזיר ויום אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר א' ומחצה ה"ז נזיר שתים [באחד] מאלו (הנזירות) הלשונות שאמר קיבל עליו ב' נזירות ומגלח לסוף שלשים ונוהג נזירות אחרת דכיון דאמר הריני נזיר קבל עליו נזירות אחד וכי אמר תו ביום אחד הרי יש כאן נזירות אחרת דאין נזירות פחות מל' יום וכאילו אמר הריני נזיר ל' יום דיום א' חשוב כל'

א) וכן פרש"י במגילה דף ה. ב) מסוף לשון רבינו כאן נראה דגרים ולהוי כל יומא ויומא חד נזיר וצ"ע.

ואי תנא שעה אחת משום דלא נחית לדוקא אבל אחת ומחצה דנחית לדוקא אימא לא לימני תרתי קמשמע לן כולהו נזיר שתים: **מתני'** [א]הריני נזיר שלשים יום ושעה אחת נזיר שלשים ואחד יום שאין נזירות לשעות: **גמ'** אמר רב [ב]לא שנו אלא דאמר שלשים ואחד יום אבל אמר שלשים [יום] ויום אחד נזיר שתים רב סבר לה כרבי עקיבא דדריש לישנא יתירא א)דתנן לא את הבור ולא את הדות אע"פ שכתב לו עומקא ורומא [ג]וצריך ליקח לו דרך דברי ר"ע וחכ"א א"צ ליקח לו דרך ומודה רבי עקיבא בזמן שאמר לו חוץ מאלו [ד]שאינו צריך ליקח לו דרך:

מתני'

ואי תנא שעה אחת. התם הוא נמי הואיל דלא נחית לנזירות דוקא למהוי שלשים יום ושעה אחת לפי שאין א)נודרין לשעות להכי הוא דאמר דמחייב בשתי ב)נזירות: אבל היכא דאמר נזירות אחת ומחצה דנזירות נחת לדוקא אימא דלא לימני תרתי אלא מ"ה ימים בלבד: **קמ"ל.** דכולהו חייב תרתי (א) והיכא דאמר ברישא הריני נזיר סתמא חיילא עליה נזירות ג) וכי הדר ואמר או יום אחד או שעה אחת או נזירות ומחצה כיון דקיבל מקצתה ד)כמי שקיבל את כולה דמי וחייב בב' ה)נזירות: **מתני' האומר הריני נזיר שלשים יום** ו) **ושעה אחת.** נעשה כאומר ל"א יום ואינו חייב אלא ל"א יום בלבד: **גמ' אמר רב.** ז)האי דדייקי' ממתני' דכי אמר שלשים יום ושעה נעשה כמי שאמר ל"א ואינו חייב בנזירות אלא ל"א בלבד: **לא שנו אלא דאמר ל"א יום אבל אמר הריני נזיר שלשים יום ויום אחד.** כיון דאמר לישנא יתירא הוי נזיר שתים דרב סבר לה כר"ע דדריש לישנא יתירא דתנן המוכר ח)בית לחברו והיה לו שם בור ודות לא מכר את הבור ואת הדות אע"פ שכתב לו עומקא ורומא: **וצריך.** לו למוכר ליקח לו דרך לילך לבור ודות שלו או יפרח באויר דברי רבי עקיבא דקסבר (ב) בעין יפה הוא מוכר ולא שייר דרך לעצמו: **וחכמים אומרים אינו צריך ליקח לו דרך.** דאמרינן כשם ששייר את הבור ואת הדות לעצמו כך שייר לו דרך: **בזמן שאמר לו.** מוכר בפירוש חוץ מאלו בור ודות כיון דאמר לישנא יתירא דהא אפילו לא אמר חוץ לא הוו מכורין להכי אמר חוץ לשייר לו את הדרך:

מתני'

וליהוי כל פרסה ופרסה. אמתני' פריך כי אמר מכאן ועד סוף העולם נחשוב כמה פרסה עד סוף העולם למנין שהעולם מהלך חמש מאות שנה ושמא[1] דמנין נזירות קביל עליה כמנין פרסאות לחומרא א] ולא מצינן לפרושי להקל ואין להקשות אם כן היה לו [לומר] מנין סוף העולם דניחא[2] ליה טפי שיהא כל פרסה ופרסה בפני עצמו שיוכל לגלח עצמו בסוף כל שלשים יום אבל אין לפרש ולומר דקאי ופריך למאי דמסיק מיניה דכיון דטעמא הוי משום דהחזיק בדרך אין בדעתו להיות נזיר כי אם בהיותו בדרך לכך צריך לפרש דקאי אמתני' ומשני באתרא דלא מני פרסה דליכא למימר דכמנין פרסה קביל עליה ופריך ולהוי כל אוונא ואוונא כמנין מהלך ימים שעד סוף העולם קביל עליה נזירות מי לא תנן הריני נזיר כשער ראשי כו' הרי זה נזיר לעולם כו' אלמא נזירות הרבה קביל עליה ולא מפרשינן למילתיה לקולא למימר הריני נזיר שלשים יום וכשיער ראשי דקאמר כלומר אריכא לי האי מילתא ב)(דקאמר) כאילו אמרתי הריני נזיר כמנין שיער ראשי ומשני כל מילתא דאית ליה קצבתא לא קתני פירוש האומר הריני עד סוף העולם אית להו קצבתא דמהלך העולם חמש מאות שנה [ואם] נזירות במנין קביל עליה ה"ל לפרש להדיא אחרי שיש להם מנין ולכך י"ל דחד נזירות קביל עליה אבל שיער ראשי ועפר הארץ וחול הים אין להם קצבה ומנין ורוצה לומר דבמנין שיער ראשו קביל עליה נזירות ומה שלא פירש לפי שלא ידע מנין השיער: **והתניא.** בניחותא שיש חילוק בין קיצבתא ובין לא קיצבתא כל[3] ימי חייו או נזיר לעולם אין לו קיצבה שאינו יודע ימי חייו וה"ז נזיר לעולם כאבשלום ומיקל ומביא ג' בהמות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה לעיל (דף ד:) אפי'[4] ק' שנה ואפילו אלף שנה ומסתמא לא יחיה כל כך וה"ל כל ימי חייו [ואפ"ה][5] חלוק בדינו דאין זה נזיר לעולם כאבשלום להקל אלא נזיר עולם נזיר[6] ארוך עד יום מותו וא"ת ב] כיון[7] [דמחלק] מתניתא [בין דלית ליה] קיצבתא לאלף שנים דאית להו קצבתא א"כ גם במתניתין יהיה נזיר ארוך עד יום מותו כמו באלף שנים וי"ל דשאני הכא דאמר הריני נזיר אלף שנים ולא אמר מכאן משמע נזירות ארוך קביל עליה אבל במתניתין אמר מכאן ועד סוף העולם דמשמע טפי אריכא ליה מילתא כמכאן ועד סוף העולם [מלומר] דנזירות ארוך קביל עליה מדלא אמר הריני נזיר עד סוף העולם ולא מייתי מהך ברייתא אלא דאיכא חילוק בין מילתא דאית ליה קיצבתא [למילתא דלית ליה קיצבתא] דשלשה[8] עניני נזיר [יש] אמר כשיער כעפר כחול נזיר לעולם נזירות אחר נזירות ומגלח כל שערו בין ג)נזירות ומביא קרבנותיו אמר כל ימי חייו נזיר[9] לעולם [הרי זה] נזיר לעולם כאבשלום ולא נגלח לגמרי אלא להקל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ומביא ג' בהמות אמר מאה שנה או אלף שנה הרי זה נזירות ארוך עד יום מותו ואינו לא מגלח ולא מיקל ולא מביא קרבן כל ימיו: ג] **הואיל** כו'. ואינו יומי מובדל זו מזו וי"ל דנזירות קביל עליה שאין אוונות מובדלות זו מזו ופריך גבי כו'[10] יום אחד מדקרי ליה יום אחד משמע להבדילו מיום[11] קאמר א"כ מהלכין[12] הימים ומובדלים גם הם ומשני הכי קאמר יממא ולילא חד יומא פי' הערב שלפני היום לענין[13] שבת ויו"ט ולא לאפוקי מיומא דבתריה קאמר אלא כל הימים נוגעים זה בזה: **שאני** התם דקתני הריני נזיר אחת. דמשמע ליה דקאי ארישא דקתני הריני נזיר אחת גדולה או אם אמר הריני נזיר אחת מכאן ועד סוף העולם כיון[14] דאמר הריני נזיר ואחת[15] ד)אריכא ליה ואמרינן דאריכא ליה מילתא כמכאן ועד סוף העולם ואמוראי קמאי לא משמע להו דקאי מכאן ועד סוף העולם אאחת: **הריני** נזיר ויום אחד. וסמך נזיר בדיבורו אכל היום ואכל השעה הוי כאילו אמר הריני נזיר ונזיר יום אחד או נזיר[16] שעה ה)או נזיר מחלה שלא היה יכול לקרב תיבת נזיר יותר אבל מחלה שלא היה יכול לומר הריני נזיר ומחלה דלא משמע מידי על מה מחלה על כן אמר נזיר אחת ומחלה וחשוב כאילו פירש ונזיר[17] ומחלה פירוש חצי נזירות ואם אמר בפירוש הריני נזיר יום אחד ואפילו שעה אחת הוי נזיר שלשים יום שאין נזירות ליום אחד וכל שכן לשעה הלכך הוי נזיר שתים: **הריני** נזיר ויום א' הכא הוא דאין נזירות ליום א'. פי' דחשבינן ליה כאילו אמר הריני נזיר ונזיר יום א' ואילו אמר הריני נזיר ונזיר יום אחד ואין נזירות ליום[18] אלא ל' יום להכי מני תרתי נזירות אבל אמר הריני נזיר ושעה אחת כאילו אמר נזיר[19] שעה אחת למנין[20] ל' ואחד דס"ד דדי לנו מאותה שעה לעשות יום ומצרפינן בהדי ל' יום ויהיה ל"א יום קמ"ל כיון דיש להוסיף על דבורו נוסיף נזירות שלם: **ואי** תנא שעה אחת משום דלא נחית לדוקא. פי' דבר[21] שאינו יכול להיות שאין נודרין שעות וכיון שיש להוסיף על דבורו נוסיף נזירות שלם אבל אחת ומחצה דנחית לדוקא שיכול להיות נזיר אימא לא לימני תרתי אלא מ"ה[22] הוי קמ"ל דכולהו נזיר שתים: **הריני** נזיר שלשים [יום] ושעה אחת. ומעתה לא קיימא דבור דנזיר אשעה והוי נזירות ל"א יום שאין הנזירות לשעות ומאותה שעה נעשה יום והוי כאילו אמר הריני נזיר שלשים ואחד יום דודאי חייל עליה ל"א יום דיום אחד מצטרף שפיר בהדי שלשים יום למיהוי נזיר כל ל"א יום והוא הדין אם אמר הריני נזיר שלשים (יום) ויום אחד דלא הוה נזיר אלא ל"א יום כיון שהפסיק בתיבת ל' דארישא קאי אלא דנקט אחד מן הדינין וממאי דסליק חילק דהיינו דקאמר לעיל הריני נזיר ושעה אחת והוא הדין שיש לחלק ארישא דמתניתין דקאמר הריני נזיר ויום אחד: **לא** שנו אלא דאמר ל"א יום. פי' [אז] לא הוי נזיר אלא ל"א יום אבל אמר שלשים יום ויום אחד נזיר שתים לפי שייתר בלשונו ב' פעמים יום וכדמפרש ואזיל דסבר לה כר"ע וק"ק דבמתניתין לא קתני האי לישנא ל"א יום אלא ל' ושעה אחת וי"ל דבמתניתין פירש לישנא דסליק היינו הריני נזיר [ושעה] אחת (יום) והוא הדין דברישא נמי כי אמר הריני נזיר ויום אחד דהוי נזיר שתים [אי אמר] הריני נזיר [ל'] ויום אחד דהפסיק בתיבת שלשים בינתיים דלא הוי נזיר אלא שלשים ואחד יום והא קאמר רב לא שנו[23] שאינו מפרש להדיא ודייק ליה מדיוקא: **לא** את הבור כו'. שאינו בכלל בית וצריך מוכר זה ליקח לו דרך לבור מן הלוקח שמכר לו בעין יפה ולא שייר לעצמו: **אין** צריך ליקח לו דרך. דבעין רעה מוכר ושייר לעצמו דרך: **חוץ** מאלו וכו'. שייתר בלשונו שבלאו הכי לא מכר את הבור אלא לשייר לעצמו דרך קמיכוין: ו)**הריני** נזיר כשער ראשי וכעפר הארץ ובחול הים הרי זה נזיר לעולם ומגלח אחת לשלשים יום. פירוש נזירות הרבה קיבל עליו כעפר הארץ וכחול הים ומגלח ביום[24] שלשים ומביא קרבנותיו: **אין** זה מגלח אחת לשלשים יום. פירוש רבי סבירא ליה דנזירות מרובה[25] קביל עליו עד יום מותו עד שיאמר בפירוש נזירות כדמסיק ואי זהו מגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים:

הריני

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה ד:
מ ב מיי' שם הלכה ח:
מא ג ד מיי' פכ"ה מהל' מכירה הלכה [ב] ג סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' ריד סעיף ג וסעיף יא:

מוסף רש"י

לא את הבור ולא את הדות. המוכר את הבית לא מכר את הבור שבה או את הדות. בור בחפירה בלא בנין כתלים, ודות בבנין (ערכין יט.). **אע"פ שכתב לו עומקא ורומא.** כדאוקמא רב דימי בגמרא דעומקא ורומא בסתמא לא קני והאי עומקא ורומא למיקני עומקא ורומא ולא למיקני בור ודות, שמשמשין חלוק מן הבית, שאינו עשוי אלא לשאוב ממנו מים (רשב"ם ב"ב סד. ובעי"ז שם קלח:). **וצריך.** מוכר, **ליקח לו דרך.** מן הלוקח לילך בה לאותו בור ודות, שהרי כל הקרקע מכר לו ולא שייר בה כלום, דסבירא ליה מוכר בעין יפה מוכר (ערכין יט. ועי"ז ברשב"ם ב"ב שם). **וחכ"א אינו צריך ליקח לו דרך.** דמוכר בעין רעה מוכר ולכך שייר לו (ערכין יט.). **בזמן שאמר לו.** מוכר ללוקח בית אני מוכר לך, **חוץ מאלו.** בור ודות, **שאינו צריך ליקח לו דרך.** אלמא כיון דלא צריך לפרושי דהא מסתמא נמי אין בור ודות בכלל הבית ופירש, האי לטפויי מילתא קאמר ולהודיעו שמשייר לעצמו (ערכין יט.) ולרבנן לא אתי לטפויי כלל, דבלאו הכי שייר לעצמו דרך ולרווחא דמילתא אמר כן שלא יאמר הלוקח כל הבית מכרת לי ולא עכבת דרך, שאין כל מוכרין בקיאין בדינין והלכך פירש כל כך (רשב"ם ב"ב סד.).

פי' הרא"ש

יום כיון דאין נזירות פחו' מל' יום וכן נמי הריני נזיר ושעה א' וכן נמי הריני נזיר א' ומחצה מפרשי' לה הריני נזיר א' והריני נזיר מחצה: [מתני'] הריני נזיר ל' יום ושעה אחת נזיר ל"א יום. שאין נוזרים שעות דכיון דהזכיר ל' הוי כאילו אמר ל' וא' יום דלא אמרי' דיום א' הוי נזיר בפני עצמו כיון דבעי לצרפו למנין ל' שהזכיר תחלה ושעה א' הוי כיום א' דאין נודרין שעות אבל אמר הריני נזיר ושעה אחת לא רצה להוסיף [רק] נזירות אחרת שאין מונין נזירות לשעות אלא לימים ולא בא להוסיף כי אם יום א' (פי' ימים לשעות) והוי כאילו אמר ל"א יום: לא שנו אלא [דאמר] ל"א יום כלומר הא דאמר במתני' אבל אמר הריני נזיר ל' יום ושעה שהוא נזיר ל"א יום לפי שאין נודרים שעות והוי כאילו אמר ל"א יום דוקא דאמר ל' ואחד יום דומיא דל' יום ושעה אבל אמר ל' יום ויום א' מייתור לשונו דאמר יום יתירא קאמר רב הכי: לא את הבור ולא את הדות אם מכר לו בית סתם לא מכר את אלו. בור בחפירה ודות בבנין א) ושניהם לבינו שמים ושווין. וצריך ליקח לו דרך דמוכר בעין יפה מוכר ולא שייר לו דרך ורבנן סברי מוכר בעין רעה מוכר: בזמן שא"ל חוץ מאלו א"צ ליקח לו דרך דכיון דלא הוה צריך לשייר אלו ושייר לישנא יתירא לשייר לו דרך קא אתי וה"ה דרבנן סברי דלישנא יתירא לשיורי קאתי אלא דליכא מידי לשיורי ונקט ר"ע דאיהו בפי' קאמר דלטפויי קאתי ואע"ג דרב פסיק התם הלכה כחכמים דמוכר בעין רעה מוכר מ"מ בלישנא יתירא לא פליגי כדפרישית

מסורת הש"ס

א) ערכין יט. ב"ב סד. קלח:, ב) יעב"ץ מ"ז, ג) צ"ל כל, ד) צ"ל טריחא, ה) נ"א אבל, ו) שייך לדף ח.,

נוסחת הריב"ן

א) נוזרין: ב) נזירות: ג) נזירות ל': ד) כאילו קבל כולה: ה) נזירות: ו) ל' יום ויום א' ושעה כו': ז) דהאי: ח) שדה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' דהיכא דאמר: (ב) ד"ה וצריך וכו' דקסבר מוכר בעין יפה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה ולהוי כל פרסה ופרסה וכו' לחומרא ולא מצינן נמחקו תיבות ולא מצינן. וכ"ב ומנא לן כצ"ל א"מ: ב] ד"ה והתניא בניחותא שיש חילוק וכו'. וא"ת כיון [דמחלק] מתניתא [בין דלית ליה] קיצבתא עכ"ל. מן תיבת כיון עד תיבת קיצבתא נמחק וכ"ב וא"מ גרים כיון דמדמי מתני' קצבתא: ג] ד"ה הואיל וכו' ואינו יומי מובדל זו מזו וי"ל דנזירות קביל עליה שאין אוונות מובדלות זו מזו עכ"ל כל זה נמחק. נ"ב הואיל ומובדלות זו מזו וי"ל דנזירות הרבה קיבל עליה משא"כ אוונות שאין מובדלות זו מזו כצ"ל א"מ:

הגהות התוספות

1. צ"ל ושמא. 2. צ"ל די"ל דניחא ליה כו'. 3. צ"ל דתניא הריני נזיר כל ימי חיי או נזיר כו'. 4. צ"ל ואם אמר אפילו ק' כו'. 5. צ"ל אפ"ה. 6. תיבת נזיר נמחק. 7. צ"ל וא"ת כיון דמדמה מתניתין דאיכא קיצבתא לאלף שנים כו'. 8. צ"ל ושלשה. 9. צ"ל או נזיר לעולם. 10. תיבת כו' נמחק, וצ"ל יומי נמי הכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד כו'. 11. צ"ל מיום אחר. 12. צ"ל מהלך הימים מובדלים גם הם. 13. צ"ל הערב שלפני היום עם היום שאחריו לענין שבת כו'. 14. צ"ל וכיון. 15. צ"ל נזיר אחת אמרינן דטריחא ליה ואריכא ליה מילתא כמכאן כו'. 16. צ"ל או נזיר ונזיר שעה או נזיר ונזיר מחלה כו'. 17. צ"ל נזיר בלי וא"ו. 18. צ"ל ליום אחד. 19. צ"ל נזיר ונזיר שעה כו'. 20. בס"א לימני. 21. צ"ל נדר דבר כו'. 22. צ"ל מ"ה יום. 23. כאן הס"ד. ומה"ד דדריש לישנא יתירא. שאינו מפרש כו' כצ"ל. 24. צ"ל בכל. ותיבת ביום נמחק. 25. צ"ל ארוכה.

א) אולי צ"ל ושניהם לאו בידי שמים עשוין.

מתני' [א]א הריני נזיר כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזהו מגלח אחת לשלשים האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים [ב]ב הריני נזיר מלא הבית או מלא הקופה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר ל' יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקופה כאילו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו [ג]ג הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדין כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות מל' יום נזיר ל' יום ואם לאו נזיר כמנין הימים הריני נזיר כמנין ימות החמה ד מונה נזירות כמנין ימות החמה אמר רבי יהודה מעשה היה כיון שהשלים מת:

גמ' רואין את הקופה כאילו מלאה חרדל ונזיר כל ימיו ואמאי וליחזייה כאילו מלאה קישואין ודלועין ותיהוי ליה תקנתא אמר חזקיה במחלוקת שנויה ור"ש היא דאמר אדם מכניס את עצמו לדבר שספיקו חמור מודאי דתניא [ד]הריני נזיר ע"מ שיהא בכרי זה מאה כור והלך ומצאו שנגנב או שאבד ר"ש אוסר [ה]שספק נזירות להחמיר ר' יהודה ה מתיר שספק נזירות להקל רבי יוחנן אמר אפילו תימא רבי יהודה התם לא נחית ליה לנזירות הכא נחית ליה לנזירות במאי לסלוקיה מיניה אמאי לא ליחזיה לקופה כאילו מלאה קישואין ודלועין ותיהוי ליה תקנתא [ו]הא ס"ד נזירות הוא דקביל עילויה

דר'

רש"י

מתני' האומר הריני נזיר כשער כו'. [א][דאמרינן] נזירות כשער ראשו קבל עליו והרי זה נזיר עולם לפי ששערות ראשו מרובין משני חייו ויהא מגלח כל ימיו אחת [ב]בסוף שלשים ויביא קרבן: רבי אומר אין זה מגלח אחת [ג]לשלשים. והאי דקאמר (א) כשער ראשי חדא נזירות אריכא קבל עליו כשיעור שער ראשו ואינו יכול להשלימה ואינו מגלח לעולם: אלא איזהו שמגלח אחת לשלשים יום זה שאמר הרי עלי נזירות כשער ראשי. דהואיל ואמר (ב) עלי נזירות משמע דקא מפליג בין נזירות לנזירות ויהא מגלח בסוף כל שלשים ומביא קרבן: בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי הרי זה נזיר שלשים יום. ותו לא. והא דאמר מלא הבית משמע כאילו אמר אריכא לי מילתא כמלא הבית או כמלא קופה: ואם אמר סתם נדרתי. נעשה כאילו אמר מלא חרדל ונעשה כל ימיו נזיר דאמרינן נזירות כמנין גרעיני חרדל שבו קבל עליו ואין להם הפסקה כל ימיו: גמ' ואמאי וליחזייה. להאי קופה כאילו מלאה קישואין ואי מחזקא מינייהו י' נימא די' [ד]נזירות של שלשים שלשים קבל עליו: ותיהוי ליה תקנתא. אחר אותם עשרה [ה]נזירות לשתות ביין: אמר חזקיה במחלוקת שנויה. דאיכא מאן דסבירא ליה (ג) [ו]כוותיה ומתני' [ז]לא תני הכי: ר"ש היא דאמר אדם מכניס עצמו לדבר שספקו חמור [ח]מודאי. דאילו נזיר ודאי מגלח ומביא קרבן ונאכל ואילו על ספיקו לא מצי [ט]מגלח דהכי מפרש באלו מותרים במסכת נדרים[ז]: הריני נזיר כו' ר"ש אוסר. שחייב בנזירות [י]דהואיל דהוי ספק אי הוו ביה מאה כור אמרינן דהוי ביה ודאי מאה כור וליהוי נזיר שכל ספק נזירות להחמיר א] דספיקו בנזיר חמור מודאו ב] דאילו ודאי שלא היו בו מאה כור לא הוי נזיר השתא דהוי ספק אמרינן דנזיר הוא. הכי נמי במתניתין [כ]דהואיל דספקא הוא דלא ידעינן אי אדעתא דמלאה קשואין אי [ל]בחרדל קאמר אמרינן ביה ספק נזירות להחמיר וכמאן דמלאה חרדל קאמר ואין לו תקנה אבל אליבא [מ]דמ"ד שכל ספק נזירות להקל לדידיה אמרינן רואין אותה כאילו מלאה קשואין: ר' יוחנן אמר אפילו תימא כר' יהודה. דהתם טעמא מאי אמר ר' יהודה דספק נזירות להקל דדלמא לא הוו ביה מאה כורין ולא נחית ליה לנזירות כלל ומספיקא לא אמרינן ליה דליהוי נזיר כי היכי דלא לייתי חולין לעזרה לכי משלים נזירותו(ד): אלא הכא כיון דנחית ליה לנזירות. אי משום מלאה קישואין אי משום מלאה חרדל נזירות [נ]חיילא עליה ממה נפשך וכיון דנחית לנזירות במאי לסלקיה [ס]מש"ה אית לן למימר דנזירות כמנין גרעיני חרדל קיבל עליו ולעולם כל ימיו יהא אסור ביין: אמאי לא ניסלקיה נימא דליחזיה כאילו מלאה קישואין. ולכי משלים ליה נזירות כמנין קישואין שיכולין ליכנס בתוך הקופה ומייתי ליה קרבן [ע]הוי כמסולק ועומד דכלא נחית ליה לנזירות דמי ותיהוי ליה תקנתא: הא. לא מלית אמרת [פ]דנזירות קבל עליו:

דרבי

תוספות

הריני נזיר מלא הבית מלא הקופה. פירוש בית ריקנית או קופה ריקנית [א]לפנים בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נדרתי נזיר שלשים יום פי' נזירות אחת נדרתי והא דקאמר מלא הבית דאריכא ליה מילתא [כו'] ואינו נזיר אלא שלשים יום: [ואם אמר סתם] נדרתי. רואין הקופה כאילו מלאה חרדל ונזיר כל ימיו לרבנן דלעיל נזירות אחר נזירות ולרבי נזירות ארוך: מכאן ועד מקום פלוני פחות[1] מל' יום נזיר שלשים יום. מידי דהוה אאומר הריני נזיר יום אחד דהוי נזיר ל' יום: ואם לאו נזיר כמנין הימים. וכדפריש'[2] לעיל דמיירי כשהחזיק בדרך: כמנין ימות השנה מונה נזירות כמנין ימות השנה. דהיינו שס"ה חדשים יהיה נזיר נזירות אחר נזירות ומגלח בינתיים ומביא קרבן כיון דקאמר כמנין משמע נזירות[3] ולא נזירות ארוך: אמר רבי יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת. רבי יהודה לסיועי' לתנא קמא קאתי וקאמר מעשה היה וחייבוהו חכמים נזירות הרבה וכיון שהשלים כולו מת: וליחזייה כאילו היא מלאה קישואין ודילועין ותהוי ליה תקנתא. אמתני' קא פריך דקאמר רואין כאילו היא מלאה חרדל ואין לו תקנה והוא הדין דמצי למיפרך וליחזי כמאן דמלי בלק ולא נתכוון זה אלא לנזירות אחת [וניקל] עליה וקצת קשה דהיאך ניקל עליה מספק ויש לומר דהתם תנן במסכת טהרות (פ"ד מ"ז) ספק נזירות להקל וא"ת והא לעיל גבי מכאן ועד סוף העולם פריך לחומרא ויש לומר דהתם לא ידע שום צד דמצי למימר לקולא בלישנא דמכאן עד סוף העולם ולפום ריהטא משמע דנזירות קבל עליה מכאן ועד סוף העולם ולכך פריך לחומרא ממשמעות לשונו אבל הכא קס"ד דאין אדם מכניס עצמו לדבר דספקו חמור מודאו שעל ידי ספק יהיה חמור לו מאילו קבל עליו נזירות ודאי כמו שאם בבירור לחרדל נתכוון מונה נזירות אחר נזירות לעולם ומגלח בין כל אחת ואחת ומביא קרבן והשתא דאיכא לספוקי [דלקישואין או] לבלק נתכוון משיגלח פעם אחת שוב לא יחול[4] עד שיביא קרבן וקרבן אינו יכול להביא דשמא לבלק נתכוון לחד נזירות וקמייתי חולין בעזרה: שיהא בכרי זה מאה כור ומצאו שנגנב. ואין אנו יודעין אם היו בו מאה כור אם לאו ר"ש אוסר דספק נזירות להחמיר דחיישינן דלמא היו בו מאה כור ולקמן מפרש תקנתא ג] לר"ש דלאומר[5] קודם שיתחיל למנות ימי נזירותו אם היו בו מאה כור והריני נזיר מדבורי הראשון הנה אשלים נדרי ומביא קרבנותיו ואם לא היו בו מאה כור ואם כן בדבורי לא היה בו ממש הריני נודר בנזיר מעכשיו ויהיה נזיר שלשים יום ויביא קרבנותיו ואין כאן חולין בעזרה כי הוא נזיר שלשים או מכח דיבור הראשון או מכח דיבור השני ואם תאמר ומאי ספקו חמור מודאו הרי הוא נפטר בנזירות אחת ובקרבן אחד כאילו בודאי היו בו מאה כור ויש לומר דיכול לבא לידי חומרא כגון אם נטמא קודם שהתנה דהשתא הוי ספק נזיר טמא ואין לו תקנה דלא יוכל להביא אשם טמא על הספק שלא[6] היו בו מאה כור וקא מייתי חולין בעזרה ואסור ביין ובתגלחת לעולם [דשמא] נזיר הוא ואינו יכול לפטור מנזירותו אם לא בהבאת אשם טומאה וזה אין בא על התנאי אבל נטמא אחר שהתנה אז הוה ודאי נזיר טמא ומייתי אשם טומאה והדר משלים נזירותו: רבי יהודה מתיר שספק נזירות להקל. דהוא לא קיבל עליו אא"כ ימלא בו מאה כור וכן במתני' רואין אותה כאילו מלאה בלק ויפטר בנזירות אחת: אפי' תימא רבי יהודה התם לא נחית לנזירות כלל. כלומר אין[7] להטיל עליו נזירות דשמא לא היו בו מאה כור: הכא נחית לנזירות במאי לסלוקיה מיניה. כלומר במתניתין על כרחין חייב לנזירות אחת ואפילו אי בלק אמר וכיון שירד לנזירות אינו יכול להסתלק כמו שמפרש והולך ופריך אמאי אינו יכול להסתלק ליחזי כאילו היא מלאה קישואין או מלאה בלק ותיהוי ליה תקנתא: דסלקא דעתך דנזירות קביל עליה. כלומר יגלח ממה נפשך לסוף שלשים יום ויביא קרבן דאי חדא נזירות קביל עליה שפיר קמגלח ואי נמי חרדל קביל עילויה מצי לגלוחי אחר שלשים יום דקא סלקא דעתך אי אמר חרדל לנזירות קביל עליה כלומר הרבה נזירות ולא נזירות אחת ארוך וכיון שיגלח לסוף שלשים שוב לא תטיל עליה נזירות לרבי יהודה דמאן לימא לן דחרדל קביל דלמא בלק[8] והשלים נדרו והשתא דמי להיא דכרי דאמר רבי יהודה מתיר ואמאי אינו יכול להסתלק ומשני רבי יהודה סבר לה כרבי ד] דהאמר[9] [ט]חרדל הך נזירות ארוך קביל עליה ועד יום מותו לא מצי לגלח הלכך הכא ע"כ נחית לחד נזירות אפילו אי בלק קביל וכיון שאתה מורידו לנזירות אפילו לרבי יהודה תו לא מצי להסתלק דשמא חרדל קביל עליה ונדון עד יום מותו נזירות חד וארוך ולא דמי להיא כלל[10] דאינו יורד לנזירות לרבי יהודה:

ורבי

מסורת הש"ס

א) לעיל ז., ב) (ג"ז שם), ג) לעיל ז., ד) [תוס' פ"ב לקמן לד. נדרים יט. ע"ש], ה) [לקמן יג.], ו) ס"א לא, ז) [דף יט:], ח) נ"ל לפניו, ט) נ"ל חד נזירות,

נוסחת הריב"ן

א) אומרים: ב) לל' יום: ג) לל' יום: ד) נזיריות: ה) נזיריות: ו) כוותך: ז) דלא: ח) מודאו: ט) לגלח: י) הואיל: כ) הואיל: ל) חרדל: מ) דמאן דמתיר: נ) דחיילא עליה במאי לסלקיה: ס) לסלקיה מיניה הכא אית לן למימר כו': ע) ומייתי ליה קרבן תיהוי ליה תקנתא כצ"ל והשאר ליתא: פ) דנזיריות:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבי אומר וכו' והאי דקאמר הריני נזיר כשער ראשי: (ב) ד"ה אלא וכו' דהואיל ואמר הרי עלי: (ג) ד"ה אמר חזקיה וכו' דסבירא ליה כותיך ומתניתין דלא תני הכי: (ד) ד"ה ר' יוחנן וכו' לכי משלים נזירותו אבל הכא כצ"ל והד"א:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שיהא בכרי ולקמן מפרש. דף יג ע"א ולב ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה הריני נזיר וכו' ר"ש אוסר וכו' שכל ספק נזירות להחמיר דספיקו עכ"ל. נ"ב ואע"ג דספיקו: ב] בא"ד חמור מודאו דאילו ודאי. נ"ב ואילו ודאי עיין א"מ: ג] תוס' ד"ה שיהא בכרי וכו' ולקמן מפרש תקנתא. ר"ל לקמן דף יג ע"א מפרש במתני' תקנתא לר"ש להתנות והך תקנתא שייך נמי הכא. אורח מישור: ד] ד"ה הכא נחית לנזירות וכו' ומשני רבי יהודה סבר לה כרבי דהאמר חרדל נמחקו תיבות דהאמר חרדל וכ"ב דאמר הך כצ"ל:

הגהות התוספות

1. נ"ל אם פחות. 2. נ"ל וכדפירש הש"ס. 3. נ"ל נזירות הרבה. 4. נ"ל לא יכול לגלח (וכן בס"י איתא יכול). 5. נ"ל דיתנה ויאמר. 6. נ"ל שמא לא. 7. נ"ל מספק אין. 8. נ"ל בלק קיבל. 9. נ"ל דאמר חד נזירות ארוך כו'. 10. נ"ל להיא דכרי.

עין משפט נר מצוה

מב א מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה יח:
מג ב מיי' שם הלכה יז:
מד ג מיי' שם הלכה ה:
מה ד מיי' שם הלכה ז:
מו ה מיי' שם פ"ב הלכה ט:

מוסף רש"י

הרי זה נזיר עולם. יש לו דין אומר הרי אני נזיר עולם, שמגלח כל ל' יום והוי נזיר כל ימיו (ראמ"ה בשמו). ומצאו שנגנב או שאבד. ואין ידוע אם היה שם מאה כור אי לא (נדרים יט.).

פי' הרא"ש

הריני נזיר כשער ראשי וכו'. הרי זה נזיר עולם ומגלח א' לשלשים יום. כי קיבל עליו נזירות כמנין שער ראשו וכל ל' ול' הוי נזיר בפני עצמו ומגלח בכל יום ל"א ומביא קרבנותיו ובו ביום מתחיל לעולם ולא כנזיר עולם דלעיל דנזיר אבשלום דמיקל בתער דווקא ולא במספרים ופליגי לענין אם מגלח לשנה או לל' יום ואם רצה אינו מגלח ואינו מביא קרבן אבל בין (בהרא) [דהכא] צריך לגלח ולהביא קרבנותיו משלשים לשלשים. והא מספקא לי אם ירצה לעמוד בנזירותו בלא הבאת קרבן זמן גדול וזמן קצר שלא יעבור בבל תאחר או דלמא כיון שקבל עליו נזירות כל ימיו חייב הוא נזירותו שיכול להשהות קרבנותיו ובלבד שלא יעבור בבל תאחר. אחר דהא כיון שנתחייב בידו מידי דהוה הנזירות שהשלים ימי להשלים נזירות זו מיד ולהתחיל אחרת והדעת נוטה כך כיון שכל ימיו הוא מחויב נזירות אין לו לאחר מלהשלים כל מה שיוכל. ועוד יש לי דין נזיר עולם שאינו מגלח אלא לשנה ואם הוא אלף שנים הוא נזיר עולם כל ימיו הוי ואינו מגלח לעולם אם לא נטמא כדקתני בברייתא בגמ' אין זה נזיר עולם לשלשים יום: ר' אומר אין זה מגלח א' לשלשים יום דסבר ר' דנזיר אחד ימים כמנין שער ראשו קבל עליו ואיכא לאיפתפוקי אם יש לו דין נזיר עולם דאבשלום או דין נזיר לעולם ואין לו נ"ל ספק כיון דנזיר אחת מנין שערות קבל עלויה הוי נזיר הוה אומר ק' שנה: האומר עלי נזירות

פי' הרא"ש (המשך)

כשער ראשי. דנזירות מופסקות קבל עליו כשער ראשו: אם אמר א' גדולה נזרתי. כלומר נזירות א' קבלתי עלי ונראת לי גדולה כמלא הבית. ואם אמר סתם נזרתי לא היה בלבי אלא מה שידונו חכמים לשוני. ונזיר כל ימיו בגמ' מפרש לה. עד מקום פלוני מפורש למעלה: מונה נזירות כמנין ימות (השנה) [החמה] שס"ה נזירות כמנין ימות החמה ודוקא דאמר כמנין ימות החמה אבל אם אמר כימות החמה חד נזירות קבל עילוהי שנה א' כיון דאית ליה קצותא כדדייקינן לעיל מברייתא דאלף שנה והא דלא דייק מהך מתני' דאמר כמנין הא לאו הכי לא אמרינן נזירות קבל עליה כיון דאית ליה קצותא. משום דאיכא למימר דאתיא (הוא) כרבי או כר' יהודה דסברי דאפילו כשער ראשו חד נזירות קבל עליו אבל לרבנן לא שאני להו בין איכא קצותא לליכא קצותא: ואמאי וליחזייה כאילו היא מלאה קשואים ודלועין. דספק נזירות להקל ולא ימנה אלא אחת כמנין קשואים מלא הקופה ואם היא מחזקת פחות מל' ימנה נזיר א' ואם היא מחזקת מ' או חמשים ינהוג נזירות כמנינם: אדם מכניס עצמו לדבר שספקו חמור מודאי. דסבר ספק נזיר' להחמיר ואפילו בדבר שספקו חמור מודאי מכניס עצמו לכל חומר הספק כגון בהך מתני' שאם ודאי כחרדל היה מגלח מל' לל' ועכשיו שהוא ספק שמא מלאה קשואים קאמר אינו מגלח אלא פעם אחת א' נזירו' ראשונה אם מחזקת הקופה פחות מל' מגלח ביום ל"א ואם מחזקת יותר משלשים מגלח סוף ששים וא' ושוב אינו מגלח כל ימיו דשמא כחרדל קאמר ונזיר עולם הוי ואינו יכול לגלח מל' לל' דשמא בקשואים קאמר ואינו מביא קרבן דהוי חולין בעזרה ואע"ג דעולה ושלמים מצי לאתויי ולהתנות בנדבה חטאת אינה באה נדבה ואינו יכול לגלח בלא הבאת קרבן: ר"ש אוסר שספק נזירות להחמיר ואע"ג דספקו חמור מודאי דאילו היה בו ק' כור היה נזיר ומגלח לשלשים יום

ועכשיו אינו מגלח לעולם שאינו מביא קרבנותיו בספק וחימה ולמה ספקו חמור מודאי יאמר אם לא היה בו ק' כור הריני נזיר ו"ל דמ"ד הוא חמור שאם נטמא קודם שאמר תנאי צריך להביא קרבן טומאה וכן במתני' יכול לקבל עליו נזירות כמנין חרדל אלא שאם נטמא אחר שהשלים נזירות של קישואים שקיבל נזירות כחרדל אינו יכול להביא קרבן טומאה: ר' יהודה מתיר שספק נזיר' להקל דלא מעייל נפשיה לספק חמור ואינו נזיר כלל שכך היה דעתו שאם לא יכול לברר הדבר שלא יהיה כדבורו: התם לא נחית לנזירות. כלומר התם לא נחית ליה לנזירות דשמא לא היה בו ק' כור ומספק לא מחתינן ליה לנזיר כי לא היה דעתו ליכנס לספק חמור: הכא נחית לנזירות. על כרחיה נחית לנזירות או של קשואים או של חרדל במאי לסלוקיה מיניה הרי כל ימיו הוא עומד בספק זה והיאך יכול להסתלק: אמאי לא ליחזייה כאילו היא מלאה קשואים ותהוי ליה תקנתא. למה אתה אומר שעומד כל ימיו בספק זה ואין לו תקנה להסתלק דס"ד נזירות של חרדל קבל עלויה ואחר שגילח לנזירות של קשואים נסתלק מספק קשואים ואין עליו עתה אלא ספק חרדל ולא נחת אכתי לנזיר ומספיקא לא מחתינן ליה דספק נזירות להקל.